

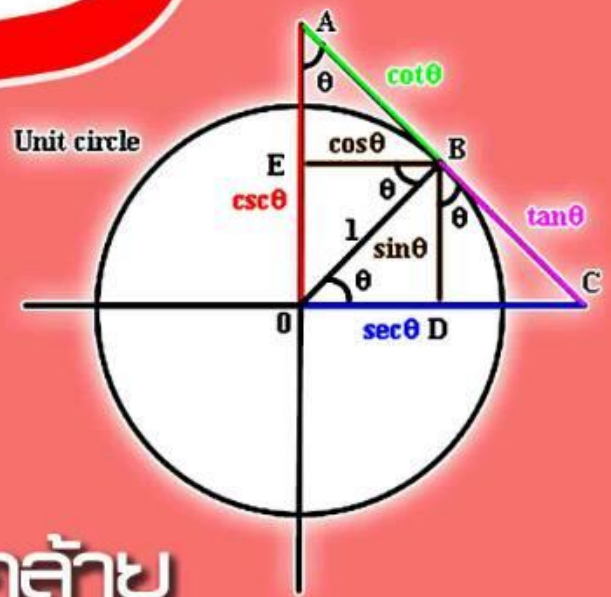

ชุดกิจกรรมคณิตศาสตร์แบบร่วมมือ

เรื่อง อัตราส่วนตรีโกณมิติ

รายวิชาคณิตศาสตร์พื้นฐาน รหัสวิชา ค32101

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

ความรู้พื้นฐาน
เกี่ยวกับรูปสามเหลี่ยมคล้าย
และทฤษฎีบทพีทาโกรัส

สินนิลา สมัยอยู่

ตำแหน่งครู วิทยฐานะ:ครูชำนาญการ

โรงเรียนละยุพิทยาคม อำเภอละยุ จังหวัดลพบุรี

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 16

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ

คำนำ

ชุดกิจกรรมคณิตศาสตร์แบบร่วมมือ เรื่อง อัตราส่วนตรีโกณมิติ มีทั้งหมด 5 ชุด ชุดนี้เป็นชุดที่ 1 เรื่อง ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับรูปสามเหลี่ยมคล้ายและทฤษฎีบทพีทาโกรัส ซึ่งในชุดกิจกรรมนี้เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ที่นักเรียนมีความสามารถแตกต่างกันโดยแบ่งนักเรียนเป็นกลุ่มเล็กๆ ในการเรียนร่วมกัน มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ซึ่งนักเรียนจะบรรลุถึงเป้าหมายของการเรียนรู้ได้ก็ต่อเมื่อสมาชิกคนอื่นๆ ในกลุ่มไปถึงเป้าหมายเช่นเดียวกัน ความสำเร็จของตนเองก็คือความสำเร็จของกลุ่มด้วย

อนึ่ง ชุดกิจกรรมคณิตศาสตร์นี้เป็นชุดกิจกรรมที่พัฒนาขึ้นมา เพื่อสร้างนวัตกรรมที่ใช้ในการแก้ปัญหาการจัดการเรียนการสอน เรื่อง อัตราส่วนตรีโกณมิติ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 และพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนให้สูงขึ้น ผู้จัดทำได้ดำเนินการสร้างและพัฒนาเพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียน และศึกษาความพึงพอใจในการเรียนของนักเรียนต่อชุดกิจกรรมดังกล่าว

ผู้จัดทำหวังเป็นอย่างยิ่งว่า การพัฒนาชุดกิจกรรมคณิตศาสตร์แบบร่วมมือในครั้งนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียนและครูผู้สอนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่นำไปใช้ ตลอดจนได้แนวทางในการจัดกิจกรรมในชั้นเรียน เพื่อให้ผู้เรียนประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายของหลักสูตรต่อไป

สันนิสา สมัยอยู่

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
คำนำ.....	ก
สารบัญ.....	ข
คำชี้แจงในการใช้ชุดกิจกรรม.....	1
จุดประสงค์การเรียนรู้.....	2
เวลาที่ใช้.....	2
สื่อการเรียนรู้.....	2
เนื้อหาสาระ.....	2
กิจกรรมการเรียนรู้.....	3
การประเมินผล.....	5
บทบาทของนักเรียน.....	5
ลำดับขั้นตอนในการปฏิบัติ ตอนที่ 1 ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับรูปสามเหลี่ยมคล้าย.....	6
บัตรความรู้ที่ 1.1 เรื่อง ทบทวนรูปสามเหลี่ยมคล้าย.....	7
บัตรกิจกรรมที่ 1.1 เรื่อง คล้ายกันหรือไม่.....	10
แบบฝึกทักษะที่ 1.1 เรื่อง รูปสามเหลี่ยมคล้าย.....	16
ลำดับขั้นตอนในการปฏิบัติ ตอนที่ 2 ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับทฤษฎีบทพีทาโกรัส.....	18
บัตรความรู้ที่ 1.2 เรื่อง ทบทวนทฤษฎีบทพีทาโกรัส	19
บัตรกิจกรรมที่ 1.2 เรื่อง หาฉันทให้เจอ.....	22
แบบฝึกทักษะที่ 1.2 เรื่อง ทฤษฎีบทพีทาโกรัส	25
บัตรคำถามที่ 1 เรื่อง ทฤษฎีบทพีทาโกรัส	27
แบบทดสอบประจำชุดกิจกรรม ชุดที่ 1 เรื่อง ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับรูปสามเหลี่ยมคล้าย และทฤษฎีบทพีทาโกรัส	30
กระดาษคำตอบ.....	33
บรรณานุกรม.....	34

1. ชุดกิจกรรมคณิตศาสตร์แบบร่วมมือ ชุดที่ 1 เรื่อง ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับรูปสามเหลี่ยมคล้ายและทฤษฎีบทพีทาโกรัส มี 2 ตอน ดังนี้
 ตอนที่ 1 ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับรูปสามเหลี่ยมคล้าย
 ตอนที่ 2 ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับทฤษฎีบทพีทาโกรัส
2. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มศึกษาบัตรความรู้ และปฏิบัติกิจกรรมในบัตรกิจกรรม หากนักเรียนมีข้อสงสัยหรือไม่เข้าใจในส่วนใดสามารถสอบถามครูได้
3. ให้นักเรียนแต่ละคนทำแบบฝึกทักษะและอธิบายให้สมาชิกในกลุ่มทุกคนเข้าใจ แล้วครูตรวจความถูกต้องโดยสุ่มเรียกตัวแทนนักเรียนในแต่ละกลุ่มเพื่อตอบคำถาม และทำการสอบแข่งขัน
4. เมื่อนักเรียนแต่ละกลุ่มศึกษาและปฏิบัติชุดกิจกรรมทั้ง 2 ตอนแล้ว ให้นักเรียนทำแบบทดสอบประจำชุดกิจกรรม ชุดที่ 1 เรื่อง ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับรูปสามเหลี่ยมคล้ายและทฤษฎีบทพีทาโกรัส

1. จุดประสงค์การเรียนรู้

- 1.1 บอกนิยามและสมบัติของรูปสามเหลี่ยมคล้ายได้
- 1.2 บอกได้ว่ารูปสามเหลี่ยมคู่ใดเป็นรูปสามเหลี่ยมที่คล้ายกัน
- 1.3 หาอัตราส่วนของด้านคู่ที่สมนัยกันของรูปสามเหลี่ยมคล้ายที่กำหนดให้ได้
- 1.4 บอกความสัมพันธ์ระหว่างความยาวของด้านทั้งสามของรูปสามเหลี่ยมมุมฉากได้
- 1.5 อธิบายเกี่ยวกับทฤษฎีบทพีทาโกรัสได้

2. เวลาที่ใช้

4 ชั่วโมง

3. สื่อการเรียนรู้

- 3.1 บัตรความรู้ที่ 1.1 เรื่อง ทบทวนรูปสามเหลี่ยมคล้าย
- 3.2 บัตรกิจกรรมที่ 1.1 เรื่อง คล้ายกันหรือไม่
- 3.3 แบบฝึกทักษะที่ 1.1 เรื่อง รูปสามเหลี่ยมคล้าย
- 3.4 บัตรความรู้ที่ 1.2 เรื่อง ทบทวนทฤษฎีบทพีทาโกรัส
- 3.5 บัตรกิจกรรมที่ 1.2 เรื่อง หาฉันทให้เจอ
- 3.6 แบบฝึกทักษะที่ 1.2 เรื่อง ทฤษฎีบทพีทาโกรัส
- 3.7 บัตรคำถามที่ 1 เรื่อง ทฤษฎีบทพีทาโกรัส
- 3.8 แบบทดสอบประจำชุดกิจกรรม ชุดที่ 1 เรื่อง ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับรูปสามเหลี่ยมคล้ายและทฤษฎีบทพีทาโกรัส

4. เนื้อหาสาระ

- 4.1 ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับรูปสามเหลี่ยมคล้าย
- 4.2 ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับทฤษฎีบทพีทาโกรัส

5. กิจกรรมการเรียนรู้

ตอนที่ 1 ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับรูปสามเหลี่ยมคล้าย (เทคนิค STAD)

1. นักเรียนแต่ละกลุ่มศึกษาบัตรความรู้ที่ 1.1 เรื่อง ทบทวนรูปสามเหลี่ยมคล้าย โดยรับคำแนะนำเพิ่มเติมและซักถามจากครู พร้อมทั้งสรุปความรู้ที่ได้รับ
2. นักเรียนแต่ละกลุ่มทำบัตรกิจกรรมที่ 1.1 เรื่อง คล้ายกันหรือไม่ ช่วยเหลือกันในกลุ่ม เมื่อสงสัยสามารถสอบถามครู
3. นักเรียนแต่ละคนทำแบบฝึกทักษะที่ 1.1 เรื่อง รูปสามเหลี่ยมคล้าย และร่วมกันสรุปความรู้
4. นักเรียนแลกเปลี่ยนกันตรวจสอบคำตอบกับเพื่อนกลุ่มเดียวกัน และเพื่อนต่างกลุ่ม พร้อมลงชื่อผู้ตรวจ
5. ตัวแทนแต่ละกลุ่มเก็บแบบฝึกทักษะส่งคืนครูเพื่อตรวจสอบความถูกต้องพร้อมบันทึกคะแนนและคิดคะแนนกลุ่ม
6. ครูตีตประกาศคะแนน

ตอนที่ 2 ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับทฤษฎีบทพีทาโกรัส (เทคนิค TGT)

1. ครูชี้แจงวัตถุประสงค์ในการเรียน พร้อมทั้งลักษณะของกิจกรรมที่จัดการเรียนการสอนของชั่วโมงนี้ (เทคนิค TGT นั่นคือ มีการสอน การทำกิจกรรมกลุ่ม และสมาชิกทุกคนสอบแข่งขัน เพื่อนำคะแนนไปรวมเป็นคะแนนกลุ่มต่อไป)
2. ครูชี้แจงการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกแต่ละคนในการทำกิจกรรมกลุ่ม นั่นคือ สมาชิกแต่ละคนจะมีหน้าที่แตกต่างกัน และหมุนเวียนทำหน้าที่กันไป
3. ครูแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 5 คน แบบคณะกรรมการ โดยสมาชิกในกลุ่มจะมีหมายเลข 1-5 คนละ 1 หมายเลข ให้นักเรียนจำหมายเลขของตนเองไว้ จากนั้นให้ตัวแทนกลุ่ม ออกมารับบัตรความรู้ที่ 1.2 ทฤษฎีบทพีทาโกรัส
4. นักเรียนแต่ละกลุ่มศึกษาบัตรความรู้ ที่ 1.2 ทฤษฎีบทพีทาโกรัส สมาชิกทุกคนในแต่ละกลุ่มจะต้องร่วมกันศึกษาบัตรความรู้ดังกล่าวให้เข้าใจในขั้นตอนการแก้ปัญหาแต่ละตัวอย่าง ถ้ามีข้อสงสัยสามารถรับคำแนะนำเพิ่มเติมและซักถามจากครูได้
5. ตัวแทนจากแต่ละกลุ่มออกมารับบัตรกิจกรรมที่ 1.2 เรื่อง หาฉันทให้เจอ
6. ตัวแทนจากแต่ละกลุ่มออกมารับบัตรเฉลยกิจกรรมที่ 1.2 เรื่อง หาฉันทให้เจอ สมาชิกในแต่ละกลุ่มร่วมกันตรวจสอบคำตอบ โดยมีครูคอยตรวจสอบความถูกต้องอีกครั้ง
7. นักเรียนแต่ละคนทำแบบฝึกทักษะที่ 1.2 เรื่อง ทฤษฎีบทพีทาโกรัส
8. ตัวแทนกลุ่มมารับเฉลยแบบฝึกทักษะ และช่วยกันตรวจแบบฝึกทักษะ เพื่อความเข้าใจที่ถูกต้องของทุกคน และพร้อมที่จะทำการแข่งขัน
9. แข่งขันตามกลุ่มแข่งขันที่แบ่งไว้เป็นโต๊ะ ดังแผนผังการจัดโต๊ะแข่งขัน ตามหมายเลข ผลัดกันทำหน้าที่อ่านคำถามและเฉลยคำตอบตามบัตรคำถามที่ 1 เรื่อง ทฤษฎีบทพีทาโกรัส พร้อมให้คะแนนในการตอบคำถาม โดยนักเรียนที่ตอบถูกจะได้คะแนนตามที่ระบุไว้ในบัตรคำถามแต่ละข้อ ส่วนนักเรียน

ที่ตอบผิดจะไม่ได้คะแนน

โต๊ะที่ 1 สำหรับนักเรียนที่มีความสามารถเก่ง (หมายเลข 1)

โต๊ะที่ 2 สำหรับนักเรียนที่มีความสามารถปานกลาง (หมายเลข 2)

โต๊ะที่ 3 สำหรับนักเรียนที่มีความสามารถปานกลาง (หมายเลข 3)

โต๊ะที่ 4 สำหรับนักเรียนที่มีความสามารถปานกลาง (หมายเลข 4)

โต๊ะที่ 5 สำหรับนักเรียนที่มีความสามารถอ่อน (หมายเลข 5)

10. นักเรียนแต่ละโต๊ะคิดคะแนนพิเศษเรียงตามลำดับคะแนนมากไปน้อย ดังนี้

ผู้ที่ได้คะแนนลำดับที่ 1 (คะแนนสูงสุดในโต๊ะ) จะได้คะแนนเพิ่ม 10 คะแนน

ผู้ที่ได้คะแนนลำดับที่ 2 จะได้คะแนนเพิ่ม 8 คะแนน

ผู้ที่ได้คะแนนลำดับที่ 3 จะได้คะแนนเพิ่ม 6 คะแนน

ผู้ที่ได้คะแนนลำดับที่ 4 จะได้คะแนนเพิ่ม 4 คะแนน

ผู้ที่ได้คะแนนลำดับที่ 5 จะได้คะแนนเพิ่ม 2 คะแนน

11. นักเรียนที่ไปทำการแข่งขันกลับเข้ากลุ่มเดิม นำคะแนนการแข่งขันของแต่ละคนมารวมเป็นคะแนนของกลุ่ม

12. ครูแจ้งผลการแข่งขัน พร้อมทั้งยกย่อง ชมเชย และให้กำลังใจนักเรียน

13. ให้นักเรียนแต่ละคนทำแบบทดสอบประจำชุดกิจกรรมที่ 1 เรื่อง ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับรูปสามเหลี่ยมคล้ายและทฤษฎีบทพีทาโกรัส

แผนผังการจัดโต๊ะแข่งขัน เทคนิค TGT

กระดานไวท์บอร์ด

โต๊ะครู

โต๊ะที่ 1

(นักเรียนกลุ่มเก่ง)

โต๊ะที่ 2

(นักเรียนกลุ่มปานกลาง)

โต๊ะที่ 3

(นักเรียนกลุ่มปานกลาง)

โต๊ะที่ 4

(นักเรียนกลุ่มปานกลาง)

โต๊ะที่ 5

(นักเรียนกลุ่มอ่อน)

6. การประเมินผล

การทำแบบทดสอบประจำชุดกิจกรรม ชุดที่ 1 เรื่อง ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับรูปสามเหลี่ยมคล้าย และทฤษฎีบทพีทาโกรัส

1. รับทราบจุดประสงค์การเรียนรู้จากครูผู้สอน เพื่อทราบว่าเมื่อจบกิจกรรมการเรียนรู้แล้ว นักเรียนจะต้องมีความรู้ความเข้าใจและทักษะกระบวนการในเรื่องใดบ้าง
2. ตั้งใจฟังความรู้ที่ได้จากครู เพื่อนำความรู้และทักษะที่จำเป็นในการปฏิบัติกิจกรรม ปฏิบัติกิจกรรมตามขั้นตอนที่กำหนดอย่างจริงจัง ไม่เล่น หรือคุย หรือทำกิจกรรมอื่นใดที่ไม่เกี่ยวข้องกับการเรียน การสอนในเรื่องที่กำลังศึกษา ไม่ลอกคำตอบของเพื่อนกลุ่มอื่น ตรงต่อเวลา และไม่ส่งเสียงดังรบกวนผู้อื่น
3. เมื่อนักเรียนปฏิบัติกิจกรรมครบเรียบร้อยแล้ว ควรเก็บอุปกรณ์ให้เรียบร้อย
4. ตั้งใจปฏิบัติกิจกรรมด้วยความซื่อสัตย์ และตรงต่อเวลาตามที่กำหนด
5. ศึกษาแหล่งความรู้เพิ่มเติมด้วยตนเอง

ลำดับขั้นตอนในการปฏิบัติ
ตอนที่ 1 ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับรูปสามเหลี่ยมคล้าย

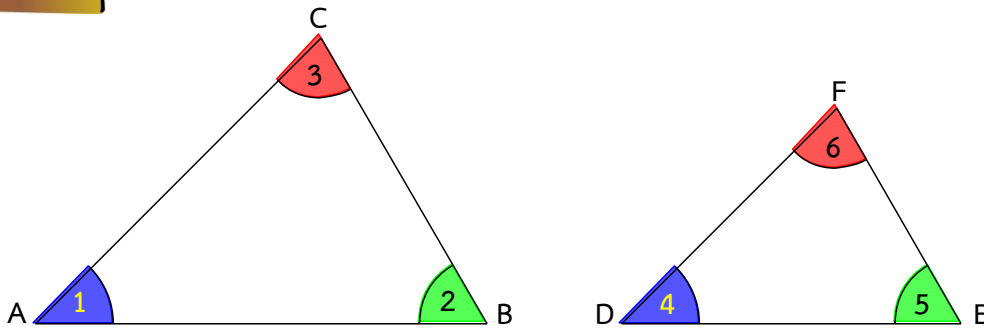
บัตรความรู้ที่ 1.1 เรื่อง ทบทวนรูปสามเหลี่ยมคล้าย
บัตรกิจกรรมที่ 1.1 เรื่อง คล้ายกันใหม่
แบบฝึกทักษะที่ 1.1 เรื่อง รูปสามเหลี่ยมคล้าย

บัตรความรู้ที่ 1.1
เรื่อง ทบทวนรูปสามเหลี่ยมคล้าย

บทนิยาม รูปสามเหลี่ยมสองรูปคล้ายกันก็ต่อเมื่อ
รูปสามเหลี่ยมสองรูปนั้นมีขนาดของมุมเท่ากันเป็น
คู่ๆ 3 คู่

จากรูปข้างบน สามเหลี่ยม ABC จะคล้ายกับสามเหลี่ยม DEF ก็ต่อเมื่อ

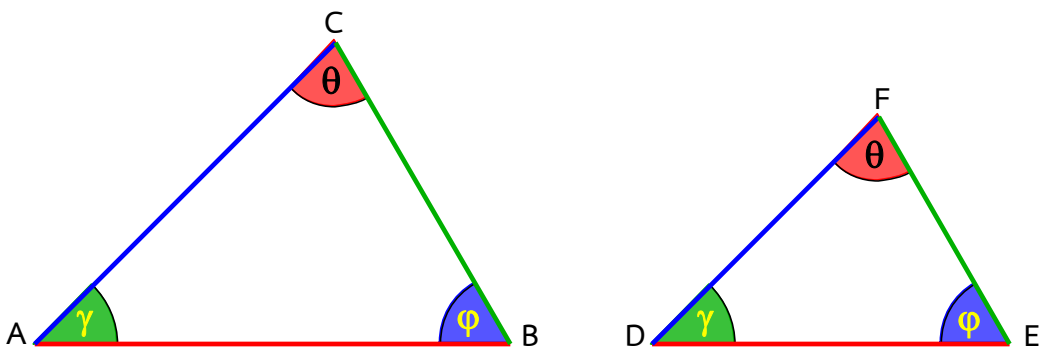
มุม **สีน้ำเงิน** เท่ากัน $\triangleright \hat{1} = \hat{4}$

มุม **สีเขียว** เท่ากัน $\triangleright \hat{2} = \hat{5}$

มุม **สีแดง** เท่ากัน $\triangleright \hat{3} = \hat{6}$

สามเหลี่ยม ABC คล้ายกับสามเหลี่ยม DEF เขียนแทนด้วยสัญลักษณ์ $\Delta ABC \sim \Delta DEF$

ทฤษฎีบท ถ้าสามเหลี่ยมสองรูปใดๆ คล้ายกัน อัตราส่วนของความยาวของด้าน คู่ที่อยู่ตรงข้ามกับมุมคู่ที่มีขนาดเท่ากันจะ เท่ากัน

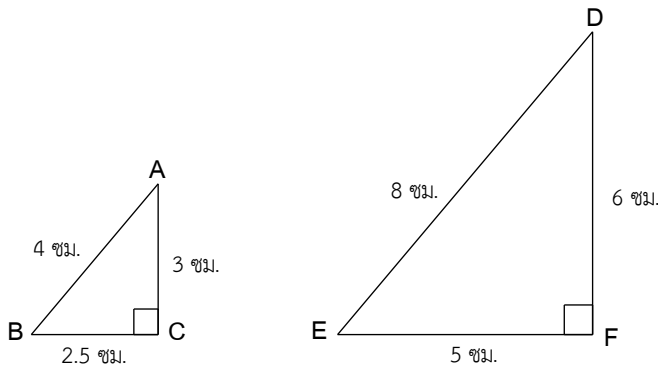
จากรูปถ้า $\triangle ABC \sim \triangle DEF$ จะได้ว่า

$$\frac{AB}{DE} = \frac{BC}{EF} = \frac{AC}{DF}$$

ในทางกลับกันถ้า $\frac{AB}{DE} = \frac{BC}{EF} = \frac{AC}{DF}$ จะได้ว่า

$$\triangle ABC \sim \triangle DEF$$

ตัวอย่าง กำหนดรูปสามเหลี่ยมดังรูป จงพิจารณาว่า รูปสามเหลี่ยมสองรูปนี้เป็นรูปสามเหลี่ยมที่คล้ายกันหรือไม่

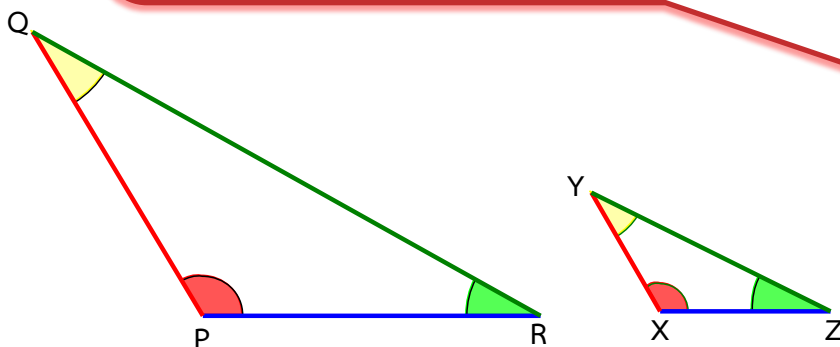
วิธีทำ

จากรูป $\triangle ABC \sim \triangle DEF$ จะได้ว่า

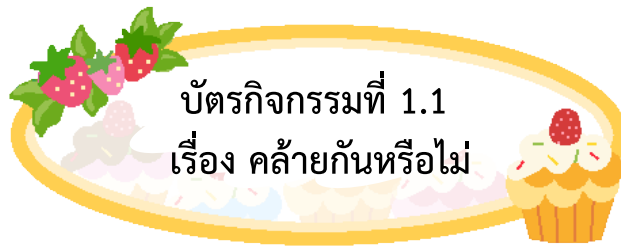
$$\frac{AB}{DE} = \frac{4}{8} = \frac{1}{2}, \quad \frac{BC}{EF} = \frac{2.5}{5} = \frac{1}{2} \quad \text{และ} \quad \frac{AC}{DF} = \frac{3}{6} = \frac{1}{2}$$

จะเห็นได้ว่า $\frac{AB}{DE} = \frac{BC}{EF} = \frac{AC}{DF} = \frac{1}{2}$ ซึ่งเป็นไปตามทฤษฎีบทที่ว่า

ถ้ารูปสามเหลี่ยมสองรูปใดคล้ายกัน อัตราส่วนของความยาวของด้านคู่ที่อยู่ตรงข้ามกับมุมคู่ที่มีขนาดเท่ากันจะเท่ากัน หรืออาจกล่าวได้อีกอย่างหนึ่งว่า ถ้ารูปสามเหลี่ยมสองรูปใดที่คล้ายกัน อัตราส่วนของความยาวของด้านคู่ที่สมนัยกันจะเท่ากัน เช่น กำหนดให้ $\triangle PQR \sim \triangle XYZ$ ดังรูป

จะได้ $\frac{PQ}{XY} = \frac{QR}{YZ} = \frac{PR}{XZ}$ หรือ $\frac{XY}{PQ} = \frac{YZ}{QR} = \frac{XZ}{PR}$

บัตรกิจกรรมที่ 1.1
เรื่อง คล้ายกันหรือไม่

กลุ่มที่..... ชื่อกลุ่ม.....

รายชื่อสมาชิกในกลุ่ม

1).....	เลขที่.....
2).....	เลขที่.....
3).....	เลขที่.....
4).....	เลขที่.....
5).....	เลขที่.....

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. บอกนิยามและสมบัติของรูปสามเหลี่ยมคล้ายได้
2. บอกได้ว่ารูปสามเหลี่ยมคูใดเป็นรูปสามเหลี่ยมที่คล้ายกัน
3. หาอัตราส่วนของด้านคู่ที่สมนัยกันของรูปสามเหลี่ยมคล้ายที่กำหนดให้ได้

คำชี้แจง

1. ขั้นตอนการปฏิบัติกิจกรรม
 - 1.1 ประธานรับแบบบันทึกกิจกรรมพร้อมซองอุปกรณ์ที่ใช้ในการทำกิจกรรม โดยแต่ละซองประกอบด้วย
 - รูปสามเหลี่ยม 3 ชุด แต่ละชุด ประกอบด้วย 2 รูป
 - ไม้โปรแทรกเตอร์ครึ่งวงกลม
 - ไม้บรรทัด
 - 1.2 สมาชิกในกลุ่มช่วยกันวัดความยาว และมุมของรูปสามเหลี่ยม แล้วบันทึกผลการทดลองลงในแบบบันทึกกิจกรรม
 - 1.3 สมาชิกในกลุ่มร่วมกันอภิปรายและแลกเปลี่ยนความคิดเห็น พร้อมสรุปความรู้ที่ได้รับ
2. เวลาที่ใช้ในการทำกิจกรรม 30 นาที
3. คะแนนจากการทำกิจกรรม 51 คะแนน

รูปต้นแบบ

ภาพที่มีขนาดเท่ากับต้นแบบ

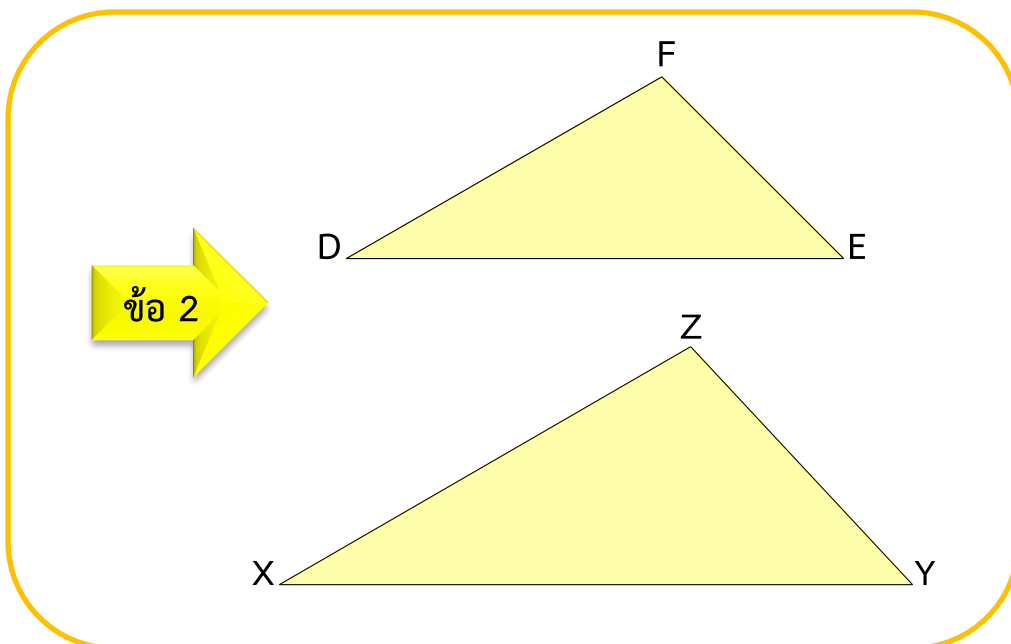
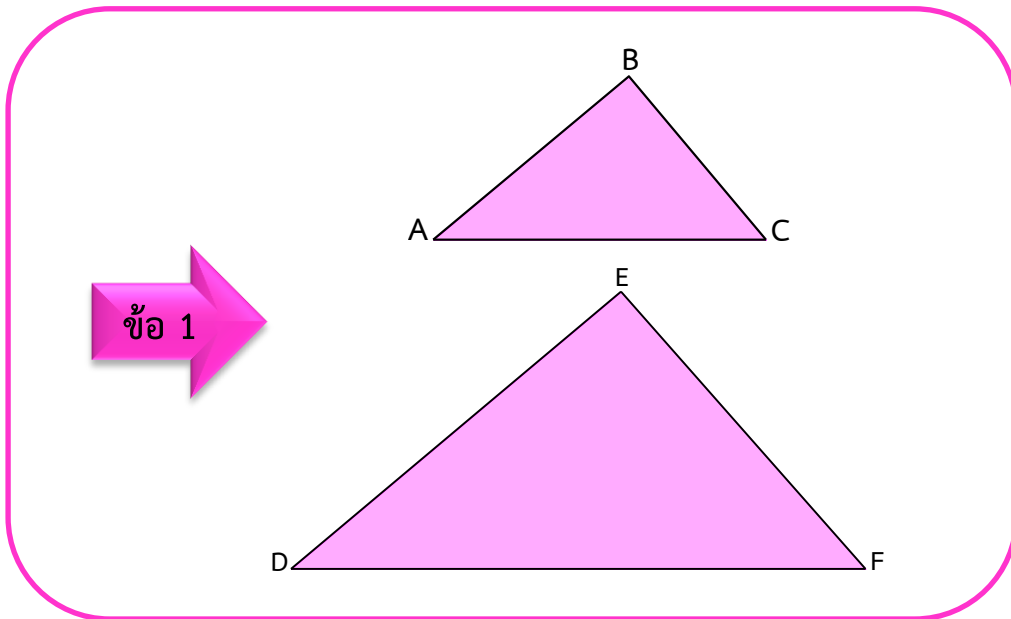
ภาพย่อ

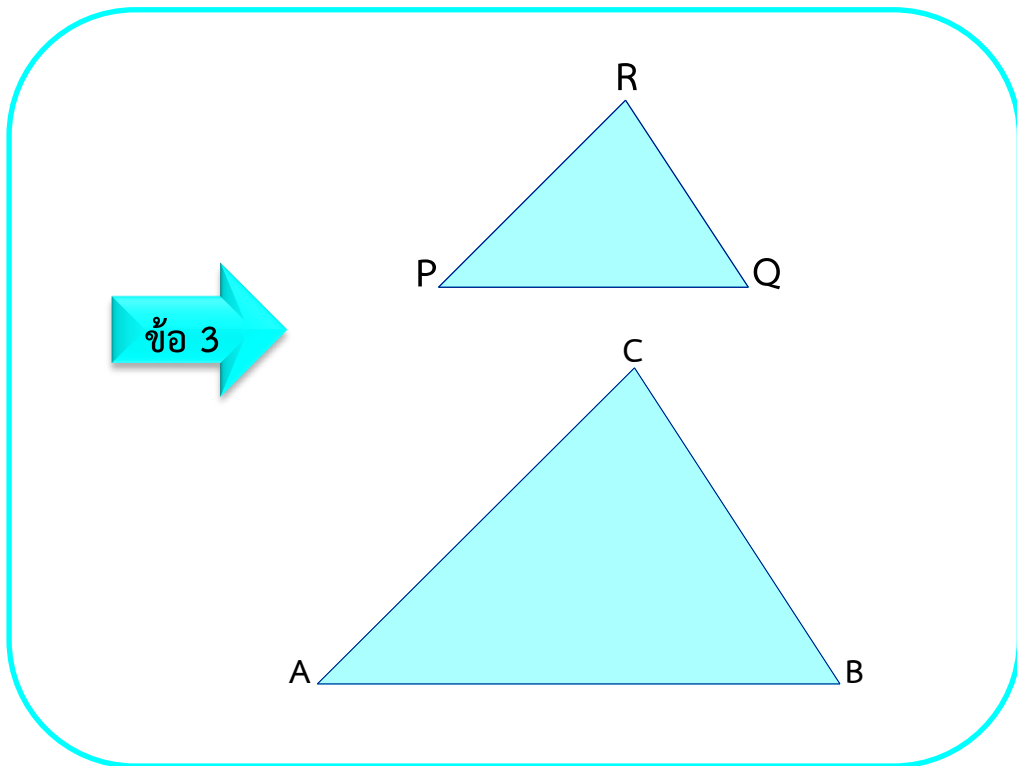

ภาพขยาย

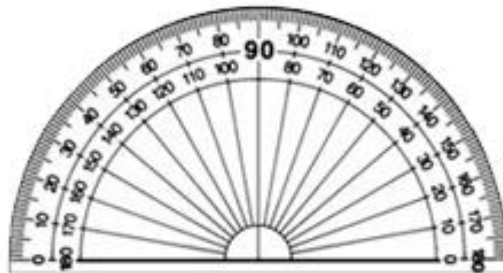
อุปกรณ์ที่ใช้ในการทำกิจกรรม
“คล้ายกันหรือไม่”

1. รูปสามเหลี่ยม 3 ชุด แต่ละชุด ประกอบด้วย 2 รูป

2. ไมโปรแทรกเตอร์ครึ่งวงกลม

3. ไม้บรรทัด

แบบบันทึกกิจกรรมที่ 1.1 เรื่อง คล้ายกันหรือไม่

ข้อที่ 1

ความยาวด้านของรูปสามเหลี่ยม (ซ.ม.)

$$\overline{AB} = \dots\dots\dots$$

$$\overline{DE} = \dots\dots\dots$$

$$\overline{AC} = \dots\dots\dots$$

$$\overline{DF} = \dots\dots\dots$$

$$\overline{BC} = \dots\dots\dots$$

$$\overline{EF} = \dots\dots\dots$$

ขนาดของมุมของรูปสามเหลี่ยม (องศา)

$$\hat{A}BC = \dots\dots\dots$$

$$\hat{D}EF = \dots\dots\dots$$

$$\hat{B}CA = \dots\dots\dots$$

$$\hat{E}FD = \dots\dots\dots$$

$$\hat{B}AC = \dots\dots\dots$$

$$\hat{E}DF = \dots\dots\dots$$

อัตราส่วนของความยาวของด้านคู่ที่สมนัยกัน

$$\frac{AB}{DE} = \dots\dots\dots$$

$$\frac{AC}{DF} = \dots\dots\dots$$

$$\frac{BC}{EF} = \dots\dots\dots$$

คำถาม รูปสามเหลี่ยมสองรูปนี้คล้ายกันหรือไม่

คำตอบ

เหตุผล

แบบบันทึกกิจกรรมที่ 1.1 เรื่อง คล้ายกันหรือไม่

ข้อที่ 2

ความยาวด้านของรูปสามเหลี่ยม (ซ.ม.)

$$\overline{DE} = \dots\dots\dots$$

$$\overline{XY} = \dots\dots\dots$$

$$\overline{DF} = \dots\dots\dots$$

$$\overline{XZ} = \dots\dots\dots$$

$$\overline{FE} = \dots\dots\dots$$

$$\overline{YZ} = \dots\dots\dots$$

ขนาดของมุมของรูปสามเหลี่ยม (องศา)

$$\hat{D}EF = \dots\dots\dots$$

$$\hat{X}YZ = \dots\dots\dots$$

$$\hat{C}FE = \dots\dots\dots$$

$$\hat{X}ZY = \dots\dots\dots$$

$$\hat{E}DF = \dots\dots\dots$$

$$\hat{Y}XZ = \dots\dots\dots$$

อัตราส่วนของความยาวของด้านคู่ที่สมนัยกัน

$$\frac{DE}{XY} = \dots\dots\dots$$

$$\frac{DF}{XZ} = \dots\dots\dots$$

$$\frac{FE}{YZ} = \dots\dots\dots$$

คำถาม รูปสามเหลี่ยมสองรูปนี้คล้ายกันหรือไม่

คำตอบ

เหตุผล

แบบบันทึกกิจกรรมที่ 1.1 เรื่อง คล้ายกันหรือไม่

ข้อที่ 3

ความยาวด้านของรูปสามเหลี่ยม (ซ.ม.)

$\overline{PQ} = \dots\dots\dots$	$\overline{AB} = \dots\dots\dots$
$\overline{PR} = \dots\dots\dots$	$\overline{AC} = \dots\dots\dots$
$\overline{QR} = \dots\dots\dots$	$\overline{BC} = \dots\dots\dots$

ขนาดของมุมของรูปสามเหลี่ยม (องศา)

$\hat{QPR} = \dots\dots\dots$	$\hat{BAC} = \dots\dots\dots$
$\hat{PQR} = \dots\dots\dots$	$\hat{ABC} = \dots\dots\dots$
$\hat{PRQ} = \dots\dots\dots$	$\hat{ACB} = \dots\dots\dots$

อัตราส่วนของความยาวของด้านคู่ที่สมนัยกัน

$$\frac{PQ}{AB} = \dots\dots\dots$$

$$\frac{PR}{AC} = \dots\dots\dots$$

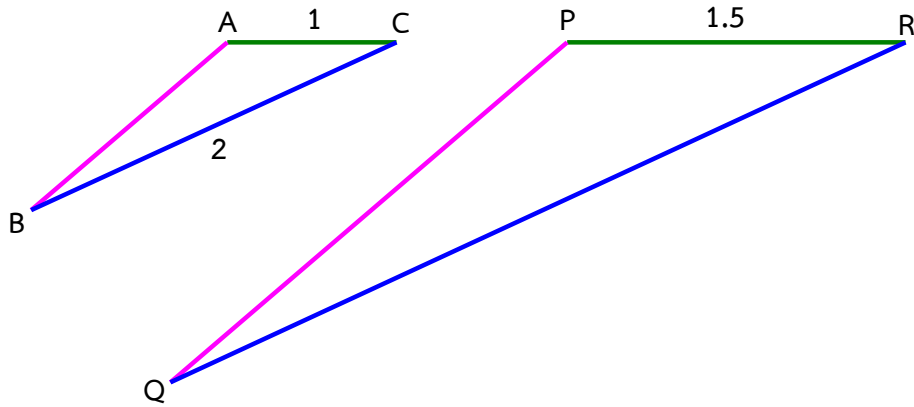
$$\frac{QR}{BC} = \dots\dots\dots$$

คำถาม รูปสามเหลี่ยมสองรูปนี้คล้ายกันหรือไม่

คำตอบ

เหตุผล

2. กำหนดให้ $\triangle ABC \sim \triangle PQR$ และมีความยาวแต่ละด้านตามที่กำหนดดังรูป จงหาความยาวของ \overline{QR}

.....

.....

.....

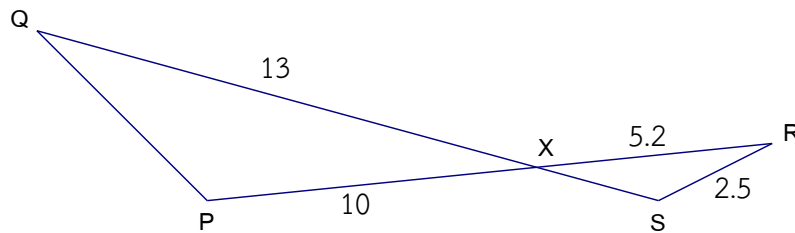
.....

.....

.....

.....

3. จากรูป $\triangle PQS = \triangle PRS$ ถ้า $PX = 10$ หน่วย $QX = 13$ หน่วย $RX = 5.2$ หน่วย และ $RS = 2.5$ หน่วย
 ดังนั้น \overline{PQ} ยาวกี่หน่วย

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ลำดับขั้นตอนในการปฏิบัติ
ตอนที่ 2 ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับทฤษฎีบทพีทาโกรัส

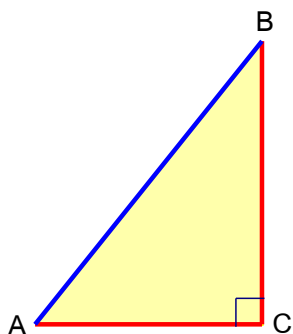
บัตรความรู้ที่ 1.2 เรื่อง ทบทวนทฤษฎีบทพีทาโกรัส
บัตรกิจกรรมที่ 1.2 เรื่อง หาฉันทให้เจอ
แบบฝึกทักษะที่ 1.2 เรื่อง ทฤษฎีบทพีทาโกรัส
บัตรคำถามที่ 1 เรื่อง ทฤษฎีบทพีทาโกรัส

บัตรความรู้ที่ 1.2
เรื่อง ทบทวนทฤษฎีบทพีทาโกรัส

สมบัติของรูปสามเหลี่ยมมุมฉาก

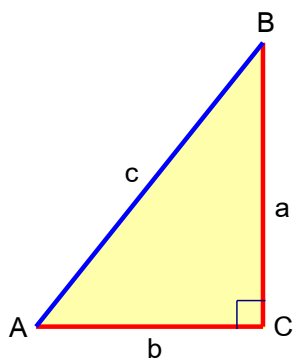
พิจารณารูปสามเหลี่ยมมุมฉาก ABC ที่มี $\hat{A}CB$ เป็นมุมฉาก

เรียก \overline{AB} ว่า ด้านตรงข้ามมุมฉาก
เรียก \overline{AC} และ \overline{BC} ว่า ด้านประกอบมุมฉาก
ให้สังเกตว่า ด้านตรงข้ามมุมฉากเป็นด้านที่ยาวที่สุด

เมื่อกำหนดให้ $\triangle ABC$ เป็นรูปสามเหลี่ยมมุมฉากที่มี $\hat{A}CB$ เป็นมุมฉาก ดังรูป

c แทน ความยาวของด้านตรงข้ามมุมฉาก
a และ b แทน ความยาวของด้านประกอบมุมฉาก
จะได้ $c^2 = a^2 + b^2$

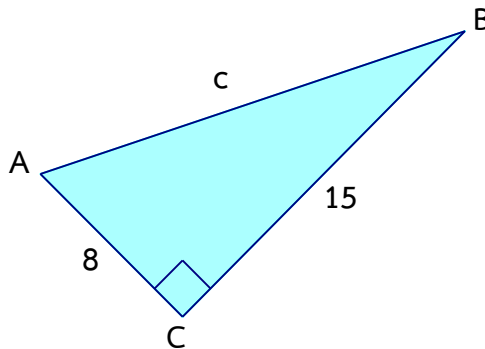
ความสัมพันธ์ระหว่างความยาวของด้านทั้งสามของรูปสามเหลี่ยมมุมฉากข้างต้น เป็นไปตามสมบัติของรูปสามเหลี่ยมมุมฉากที่กล่าวไว้ว่า

สำหรับรูปสามเหลี่ยมมุมฉากใดๆ กำลังสองของความยาวของด้านตรงข้ามมุมฉากเท่ากับผลบวกกำลังสองของความยาวของด้านประกอบมุมฉาก

สมบัติข้างต้นนี้เรียกว่า ทฤษฎีบทพีทาโกรัส โดยมีนักคณิตศาสตร์ชาวกรีก ชื่อว่า พีทาโกรัส เป็นผู้พิสูจน์ได้เป็นคนแรก

ความสัมพันธ์ระหว่างความยาวของด้านทั้งสามของรูปสามเหลี่ยมมุมฉากดังกล่าวข้างต้น หากความยาวของด้านใดด้านหนึ่งของรูปสามเหลี่ยมมุมฉากที่ต้องการทราบได้เสมอ เมื่อทราบความยาวของด้านอีกสองด้านของรูปสามเหลี่ยมนั้น

ตัวอย่างที่ 1 จากรูปสามเหลี่ยมมุมฉาก ABC ที่กำหนดให้ จงหาค่า c

วิธีทำ

จากความสัมพันธ์ระหว่างความยาวของด้านรูปสามเหลี่ยมมุมฉากจะได้

$$c^2 = 8^2 + 15^2$$

$$= 64 + 225$$

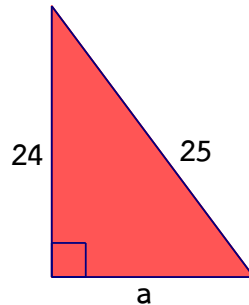
$$= 289$$

$$= 17^2$$

ดังนั้น $c = 17$

ตอบ 17 หน่วย

ตัวอย่างที่ 2 จากรูปสามเหลี่ยมมุมฉากที่กำหนดให้ จงหาค่า a

วิธีทำ

จากความสัมพันธ์ระหว่างความยาวของด้านรูปสามเหลี่ยมมุมฉาก

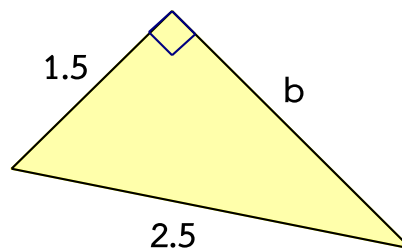
$$\begin{aligned} \text{จะได้} \quad 25^2 &= a^2 + 24^2 \\ a^2 &= 25^2 - 24^2 \\ &= 625 - 576 \\ &= 49 \\ &= 7^2 \end{aligned}$$

$$\text{ดังนั้น} \quad a = 7$$

ตอบ 7 หน่วย

ทฤษฎีบทพีทาโกรัส
ไม่ยากอย่างที่คิด
เลยค่ะ

ตัวอย่างที่ 3 จากรูปสามเหลี่ยมมุมฉากที่กำหนดให้ จงหาค่า b

วิธีทำ

จากความสัมพันธ์ระหว่างความยาวของด้านรูปสามเหลี่ยมมุมฉาก

$$\begin{aligned} \text{จะได้} \quad 2.5^2 &= 1.5^2 + b^2 \\ b^2 &= 2.5^2 - 1.5^2 \\ &= 6.25 - 2.25 \\ &= 4.00 \\ &= 2.0^2 \end{aligned}$$

$$\text{ดังนั้น} \quad b = 2.0$$

ตอบ 2.0 หน่วย

บัตรกิจกรรมที่ 1.2 เรื่อง หาฉันทให้เจอ

กลุ่มที่..... ชื่อกลุ่ม

- รายชื่อสมาชิกในกลุ่ม
- 1)..... เลขที่.....
 - 2)..... เลขที่.....
 - 3)..... เลขที่.....
 - 4)..... เลขที่.....
 - 5)..... เลขที่.....

จุดประสงค์การเรียนรู้

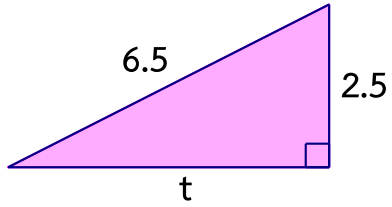
1. บอกความสัมพันธ์ระหว่างความยาวของด้านทั้งสามของรูปสามเหลี่ยมมุมฉากได้
2. อธิบายเกี่ยวกับทฤษฎีบทพีทาโกรัสได้

คำชี้แจง

1. ขั้นตอนการปฏิบัติกิจกรรม
 - 1.1 ตัวแทนกลุ่มออกมารับบัตรกิจกรรม
 - 1.2 สมาชิกในกลุ่มช่วยกันค้นหาคำตอบจากบัตรกิจกรรม โดยช่วยกันหาความยาวของด้านที่เหลือ เมื่อทราบความยาวของด้านอีกสองด้านของรูปสามเหลี่ยมมุมฉาก
 - 1.3 สมาชิกในกลุ่มร่วมกันอภิปรายและแลกเปลี่ยนความคิดเห็น พร้อมสรุปความรู้ที่ได้รับ
2. เวลาที่ใช้ในการทำกิจกรรม 20 นาที
3. คะแนนจากการทำกิจกรรม 12 คะแนน

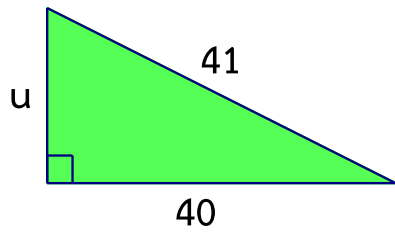
ข้อที่ 4

วิธีทำ

.....
.....
.....
.....
.....
.....

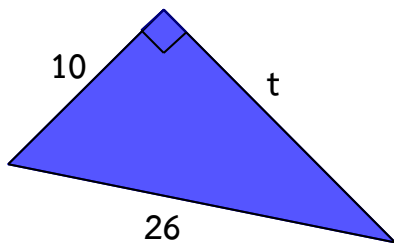
ข้อที่ 5

วิธีทำ

.....
.....
.....
.....
.....
.....

ข้อที่ 6

วิธีทำ

.....
.....
.....
.....
.....
.....

แบบฝึกทักษะที่ 1.2 เรื่อง ทฤษฎีบทพีทาโกรัส

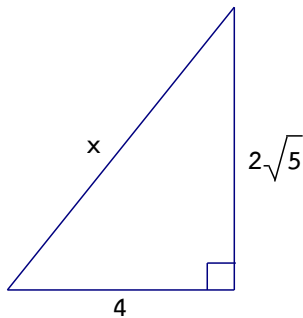
ชื่อ-สกุล.....เลขที่.....ชั้น.....

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. บอกความสัมพันธ์ระหว่างความยาวของด้านทั้งสามของรูปสามเหลี่ยมมุมฉากได้
2. อธิบายเกี่ยวกับทฤษฎีบทพีทาโกรัส ได้

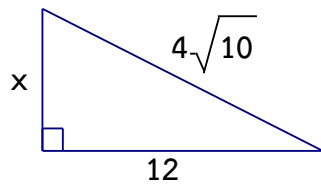
คำชี้แจง จากรูปสามเหลี่ยมมุมฉาก จงหาค่า x (10 คะแนน)

1.

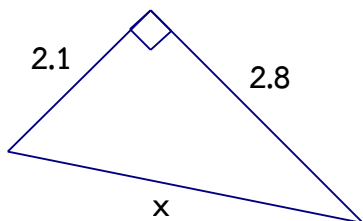
.....

2.

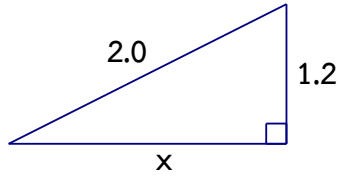
.....

3.

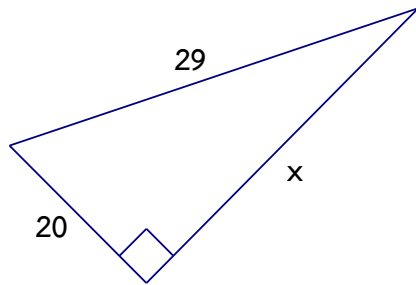
.....

4.

.....
.....
.....
.....

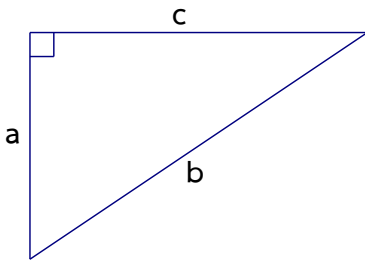
5.

.....
.....
.....
.....

บัตรคำถามที่ 1 เรื่อง ทฤษฎีบทพีทาโกรัส

คำถามข้อที่ 1

จากรูป จงเขียนความสัมพันธ์
ตามทฤษฎีบทพีทาโกรัส

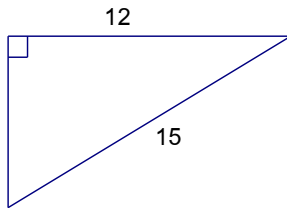
บัตรคำถามที่ 1 เรื่อง ทฤษฎีบทพีทาโกรัส

คำถามข้อที่ 2

รูปสามเหลี่ยมมุมฉากรูปหนึ่ง มีด้านประกอบมุมฉากยาว 24 และ 7 เซนติเมตร
จงหาความยาวด้านตรงข้ามมุมฉาก

บัตรคำถามที่ 1 เรื่อง ทฤษฎีบทพีทาโกรัส

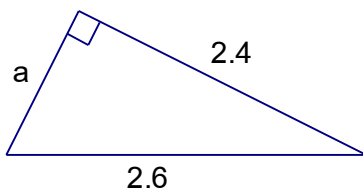
คำถามข้อที่ 3

จากรูปจงหาความยาวของด้านที่เหลือ

บัตรคำถามที่ 1 เรื่อง ทฤษฎีบทพีทาโกรัส

คำถามข้อที่ 4

จากรูป จงหาค่า a

บัตรคำถามที่ 1 เรื่อง ทฤษฎีบทพีทาโกรัส

คำถามข้อที่ 5

กำหนดความยาวด้านของรูปสามเหลี่ยม ดังนี้ 5, 12 และ 13
จงพิจารณาว่ารูปสามเหลี่ยมดังกล่าวเป็นรูปสามเหลี่ยมมุมฉากหรือไม่ เพราะเหตุใด

แบบทดสอบประจำชุดกิจกรรม
ชุดที่ 1
เรื่อง ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับรูปสามเหลี่ยมคล้ายและทฤษฎีบทพีทาโกรัส

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. บอกนิยามและสมบัติของรูปสามเหลี่ยมคล้ายได้
2. บอกได้ว่ารูปสามเหลี่ยมคู่ใดเป็นรูปสามเหลี่ยมที่คล้ายกัน
3. หาอัตราส่วนของด้านคู่ที่สมนัยกันของรูปสามเหลี่ยมคล้ายที่กำหนดให้ได้
4. บอกความสัมพันธ์ระหว่างความยาวของด้านทั้งสามของรูปสามเหลี่ยมมุมฉากได้
5. อธิบายเกี่ยวกับทฤษฎีบทพีทาโกรัสได้

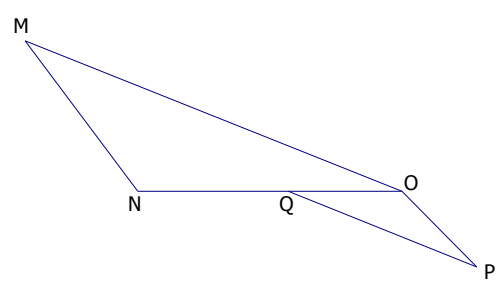
.....

คำชี้แจง: ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องเพียง 1 ข้อ เท่านั้น แล้วทำเครื่องหมาย X ลงในกระดาษคำตอบ (10 คะแนน)

1. รูปสามเหลี่ยมสองรูปที่คล้ายกันมีลักษณะอย่างไร

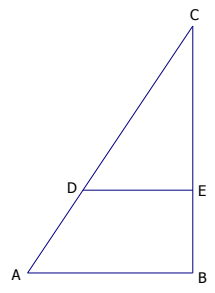
1. มีมุมเท่ากันสามคู่	2. มีพื้นที่เท่ากัน
3. มีความยาวของเส้นรอบรูปเท่ากัน	4. มีความยาวของฐานและความสูงเท่ากัน

2. ถ้า $\triangle MNO \sim \triangle POQ$ แล้ว ข้อใดถูกต้อง

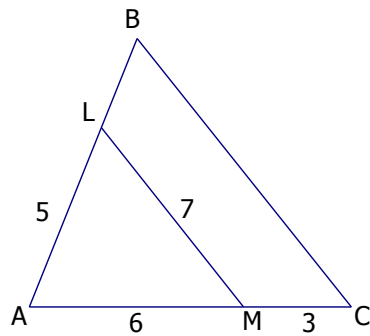
1. $\frac{PO}{MN} = \frac{NO}{OQ}$
2. $\frac{OP}{MO} = \frac{MN}{PO}$
3. $\frac{NQ}{QO} = \frac{MO}{PQ}$
4. $\frac{MN}{OP} = \frac{ON}{OQ}$

3. จากรูป จะกำหนดสิ่งใด จึงจะทำให้ $\triangle ABC \sim \triangle DEC$

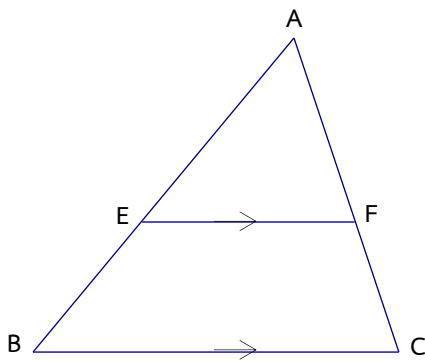
1. $DE \parallel AB$
2. กำหนดขนาดของมุม C
3. ความยาวด้าน AB และ DE
4. ให้มุม B เป็นมุมฉาก

4. กำหนด $\overline{BC} \parallel \overline{LM}$ ดังรูป ความยาวของ BC มีค่าตรงกับข้อใด

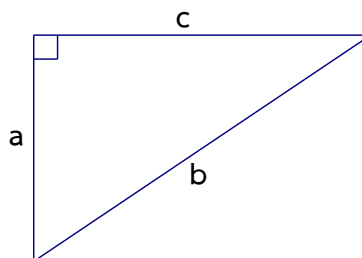
1. 10.5
2. 10
3. 9.5
4. 9

5. จากรูป ABC เป็นสามเหลี่ยมใดๆ EF ขนานกับ BC ถ้า $AF:EF = 3:4$ และ $BC = 24$ จงหา AC

1. 16 เซนติเมตร
2. 18 เซนติเมตร
3. 20 เซนติเมตร
4. 22 เซนติเมตร

6. จากรูป ข้อใดเป็นไปตามทฤษฎีบทพีทาโกรัส

1. $a^2 + b^2 = c^2$	2. $a^2 + c^2 = b^2$
3. $b^2 + c^2 = a^2$	4. $a^2 + b^2 + c^2 = 0$

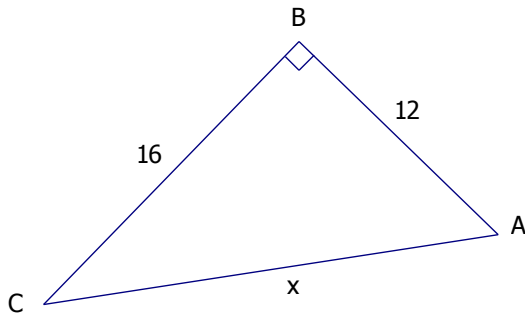
7. ข้อใดเป็นความยาวของด้านของรูปสามเหลี่ยมมุมฉาก

1. 8, 23, 24	2. 6, 15, 17
3. 8, 15, 17	4. 20, 30, 40

8. รูปสามเหลี่ยมมุมฉากรูปหนึ่ง มีด้านประกอบมุมฉากยาว 15 และ 20 เซนติเมตร จะมีด้านตรงข้ามมุมฉากยาวเท่ากับข้อใด

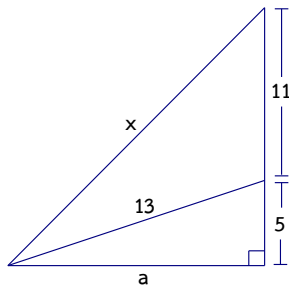
1. 25 เซนติเมตร	2. 24 เซนติเมตร
3. 23 เซนติเมตร	4. 21 เซนติเมตร

9. จากรูป $\triangle ABC$ เป็นสามเหลี่ยมมุมฉากมีมุม B เป็นมุมฉาก จงหาค่า x

1. 10	2. -10
3. 20	4. -20

10. จากรูป จงหาค่า x

1. 12	2. 15
3. 20	4. 24

ตั้งใจทำข้อสอบ
ให้เต็มที่นะคะ
โชคดีในการสอบค่ะ

กระดาษคำตอบ
ชุดที่ 1 เรื่อง ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับรูปสามเหลี่ยมคล้าย
และทฤษฎีบทพีทาโกรัส

ชื่อ-สกุล.....เลขที่.....ชั้น.....

คำชี้แจง ให้ทำเครื่องหมาย X ลงในช่องที่เลือกตอบ

ข้อ	1	2	3	4
1				
2				
3				
4				
5				
6				
7				
8				
9				
10				

คะแนนเต็ม	10
คะแนนที่ได้	

ผลการประเมิน

- ดีมาก
- ดี
- พอใช้
- ปรับปรุง

เกณฑ์การประเมิน

- คะแนนระหว่าง 9-10 อยู่ในเกณฑ์ ดีมาก
- คะแนนระหว่าง 7-8 อยู่ในเกณฑ์ ดี
- คะแนนระหว่าง 5-6 อยู่ในเกณฑ์ พอใช้
- คะแนนระหว่าง 0-4 อยู่ในเกณฑ์ ปรับปรุง

บรรณานุกรม

- กนกวลี อุษณกรกุล; และคณะ. (2551). หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน คณิตศาสตร์ ม.2 เล่ม 2
 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษา
 ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.
- ชัยศักดิ์ ลีลาจรัสกุล. (2539). เอกสารประกอบการสอน รายวิชา การจัดกิจกรรมคณิตศาสตร์ใน
 โรงเรียน (*Mathematics Activities in School*). กรุงเทพฯ: คณะศึกษาศาสตร์
 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- โชคชัย สิริหาญอุดม. (2551). แบบฝึกหัด คณิตศาสตร์ ม.2 เล่ม 2 สาระการเรียนรู้พื้นฐาน (ช่วงชั้นที่ 3).
 กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.
- ณรงค์ ปันนัม; และคณะ. (2547). คู่มือ-เตรียมสอบ คณิตศาสตร์ รวม ม.1-2-3. กรุงเทพฯ: ภูมิบัณฑิต.
- นพพร แหยมแสง. (2547). หนังสือเรียนสาระการเรียนรู้พื้นฐาน คณิตศาสตร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้
 คณิตศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5. กรุงเทพฯ: พัฒนาคุณภาพวิชาการ (พว.).
- มายเฟิสเบรนด. (2555). *ทฤษฎีบทพีทาโกรัส*. สืบค้นเมื่อ 8 พฤศจิกายน พ.ศ. 2555 จาก
http://www.myfirstbrain.com/student_view.aspx?ID=78604.
- วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี. (2555). *ทฤษฎีบทพีทาโกรัส*. สืบค้นเมื่อ 5 มีนาคม พ.ศ. 2555 จาก
<http://th.wikipedia.org/wiki/%E0%B8%97%E0%B8%A4%E0%B8%A9%E0%B8%8E>.
- สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2546). *คู่มือการวัดผลประเมินผลคณิตศาสตร์*.
 กรุงเทพฯ: เอส.พี.เอ็น. การพิมพ์.
- (2551). *ทักษะ/กระบวนการทางคณิตศาสตร์*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: ส.เจริญการพิมพ์.
- สำนักงานบัณฑิตแนะแนว. (2544). *TOP ชั้น ม.3 วิชาคณิตศาสตร์*. กรุงเทพฯ: รุ่งเรืองสาส์นการพิมพ์.
- William A. Nardi. (1991). *How to Solve Algebra Word Problems*. 2nd ed.
 New York: Prentice-Hall.